Bjørnstjerne Bjørnson og Aulestad

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har i februari 2011 digitaliserats av Nasjonalbiblioteket i Oslo och anpassats för Projekt Runeberg i september 2013 av Ralph E.

Bjørnstjerne Bjørnjon og AulejtapBJØRNSTJERNE BJØRNSON

OG

AULESTAD

TEKST AF REDAKTØR JOHAN FILSETH

32 BILLEDER OG 1 SLÆGTSTAVLE

KRISTIANIA

KOMMANDITSELSKABET NARVESENS KIOSKKOMPAGNI

A. W. UKlKiUEKS BOGTRYKKERIJ_Jensigten med nærværende Arbeide er ikke at gi nogen Skildring eller Karakteristik af Bjørnstjerne Bjørnson hverken som Digter eller Politiker, ei heller at skrive nogen Levnetsskildring. Meningen er at bringe frem enkelte Træk fra B. B. som Privatmand paa Aulestad samt at gi et kort Omrids af den Gaard, som saa uløselig er knyttet til Bjørnstjerne Bjørnsons Navn. Navnene Bjørnson og Aulestad er uadskillelige. Fra Aulestad er en betydelig Del kanske den betydeligste af Bjørnsons Produktion gaaet ud. Med kortere Afbrydelser har Digteren boet paa Aulestad i snart 33 Aar. Derved er Aulestad som Bjørnsons Hjem blit Norges mest kjendte Gaard. Et historisk Sted vil Aulestad vedbli at være, saalænge Bjørnsons Navn nævnes i Norge, og det bor bli længe.

Johan Filseth.Aulestad.

Aulestad cr en af Gudbrandsdalens største og ældste Gaarde. Bjørnstjerne Bjørnson kjøbte Aulestad om Vaaren i 1874. Gaardens Navn skreves dengang Olstad. I en Pantobligation, som Bjørnson udstedte til Otto Jørstad i 1875, er Navnet skrevet Olstad af vedkommende Sagfører, som har forfattet Dokumentet; men under Dokumentet har Bjørnson selv skrevet: »Aulestad Gaard den 14. September 1875. Bjørnstj. Bjørnson.« I lan har altsaa straks ført Gaardsnavnet tilbage til den norske og oprindelige Skrivemaade. Der er ingen Tvil om, at det gamle Navn har været Aulestad eller Aul-stad, hvad Bygdeudtalen ogsaa tyder paa: Aulstad (med tyk /). Navnet Aulestad hører til vort Lands næstældste Gaardsnavne og skriver sig antagelig fra det 5. Aarhundrede.

Aulestad er en Erobrergaard, siger Bjørnson. Den har i Tidernes Løb slaaet under sig fra alle Kanter. Mod Nord er Sørbø kommet til og mod Ost og Syd Dele af Lunde og Grimstad. 1 den nævnte Pantobligation opregnes det, som hører ind under den stedfundne Gaardhandel: »Eiendommen Olstad med Sørbø og endel af Lunde, Grimstadhagen samt Retengen eller Sme-

hus«. Siden den Tid har Erling Bjørnson kjøbt Grimstad og lagt ind under Gaarden. Selve Gaarden Aulestad har en samlet Skyld af Mark 33,29 og Grimstad Mark 6,81, samlet Skyld paa Eiendommen 40.10.

Bjørnson betalte Gaarden i 1874 med 16 000 Speciedaler. »Siden har jeg betalt Gaarden tre Gange,« udtalte Bjørnson ved given Anledning, »og jeg tror, de Heste Gaardbrugere, som opdyrker Jord og steller 0111 Husene, har gjort lignende Erfaringer.«

Bjørnsons Svoger, Hr. Reimers, var i de første Aar af Bjørnsons Brugstid Gaardsbestyrer paa Aulestad. Vi spurgte ham forleden, hvorledes Aulestad tog sig ud i 70—80-Aarene.

De første Aar havde vi 28 Kjør paa Fjøset; men et Aar maatte vi kjøbe For for 300 Speciedaler.

Nu har Gaarden 63 Storfæ og 11 Heste. Iaar er der f. Eks. saaet 125 Maal Havre, 40 Maal Blandkorn og 25 Maal Turnips.

Bjørnson la sig straks efter Besætning af Telemarks-kjør, fortæller Hr. Reimers. Han kjøbte en 2 Aars 1. Præmieokse paa Udstillingen i Seljord og betalte den4

Aulestad om Sommeren.

med 80 Spd. Oksen hed »Telmann«. Samtidig kjøbte han 6 Telemarkskjør. Senere er til forskjellige Tider indkjøbt Dyr direkte fra Telemarken til Fornyelse af Stammen. B. B. bar sig engang ilde for, at Oksen var dyr. En Skjønner, som var tilstede, bød B. B. 80 Daler for den og lidt til; men B. foretrak at beholde Oksen.

I 1890 solgte Bjørnstjerne Bjørnson Aulestad til sin Søn Erling B. Det foreløbig affattede Dokument for Overdragelsen lød saaledes: Herved sælger jeg min Gaard Aulestad i Foldebo med alt, som den eier, samt Solbakken i samme Græn, mig underhaanden overdraget af Kristofer Janson, til min Søn Erling Bjørnson mot 50 000 — femti Tusen Kroner, Heftelserne medregnede.« Dette Dokument er dateret 14. April 1890. I 1900 kjøbte B. B. Gaarden tilbage med Redskaber og Besætning for Kr. 64 000, altsaa akkurat den samme Kjøbesum som i 1874. I det sidste Aar har Erling B. havt Gaarden i Forpagtning. Den sidstnævnte har Skjøde paa Gaarden.

For nogle Aar siden solgte B. B. samtlige Hus-mandspladse til sine I lusmænd. Hans Onske var, at de skulde bli Selveiere. Takstkomiteen for Arbeiderbrug-og Boligbanken værdsatte Eiendommene, og Husmændene fik Pladsene overladt efter denne Takst. De Penge, som paa denne Maade kom ind til Gaarden, besluttede B. B. afsat som et Arbeidsfond for Aulestad, som Hjelp til Arbeidslønninger. Da Husmændene blev borte, vilde nemlig Arbeidsudgifterne oges, og dette Fond skulde for endel bøde paa dette Forhold.

For liere Aar siden begyndte B. B. at afsætte Penge til en liden Bank for Gaardens Arbeidere. Her skulde Aulestad Arbeidere, naar det kneb, kunne laane mindre Summer, f. Eks. naar et Uheld var stødt til, et Uaar

indtruffet, en Ko mistet, eller naar andre Omstændigheder gjorde snarlig Hjælp nødvendig. Renterne af disse Laan skulde svares med 2 Procent. Afbetalings-tiden skulde være lempelig.

Bjørnson er en god Arbeidsherre, og han maa altid ha Bevidstheden om, at hans Arbeidsfolk har det godt. Vi traf forleden Dag en af Gaardens yngste Arbeidere. ->I h orledes liker du Bjørnson? Er han snild at være hos?« — »Ja, det er han. lian har aldrig sagt et ondt Ord til mig. lian er saa lække r mod os alle.« Denim vidner ogsaa den lange Tjenestetid, som er sedvanlig paa Aulestad. Der er Tjenere, som har været paa Gaarden baade i 20 og 30 Aar.

Der er ingen Gaard i Gudbrandsdalen, som der hat-været gjort saa store Paakostninger ved i den sidste Menneskealder som Aulestad, og det baade hvad Huse, Jordvei og industrielle Anlæg angaar. Naar vi undtar den Vaaningsbygning, B. B. selv bebor samt en Drenge-stubygning, er samtlige Huse opfort i Lobet af de sidste f5—20 Aar. Kristofer Jansons Hus, som stod paa Solbakken, blev af Erling Bjørnson indkjøbt og flyttet ned til Aulestad, og Laavebygningen med Fjøs og andre Rum til den store Besætning, imponerende som den ligger med Facaden mod Veien, er bygget i Bjørnsons Tid. Dertil kommer Møllen, Lysværket og Sagbruget, kostbare Anlæg. Med Buelamperne rundt Gaardspladscn ser Aulestad i mørke Aftener ud som et Feslot. Fra 'lang Lei« ser man den elektriske L}'sning. Ja, helt nedefra Faaberg og ovenfra Vestre Gausdal kan Lyshavet fra Aulestad sees.

Bjørnsons eget Hus staar forholdsvis urørt fra gammel Tid. Den bekjendte Veranda, som omgir Husets tre Sider, er opført af B. B., ligesom selvfølgelig I lusets Indredning og Inddeling har undergaaet Forandringer. Men Stuerne bærer fremdeles, låve som de er under Taget, et gammelt Præg.7 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG

Aulestad om Vinteren.

Bjørnson har 8 Flagstænger rundt omkring paa sin Gaardsplads. Det norske Flag har Hæderspladsen foran og nærmest udover. Saa har man det danske, svenske, tyske, engelske, franske, russiske, hollandske og amerikanske. Det russiske og franske Flag pleier B. B. at heise paa 'en og samme Stang som Symbol paa Allian-een. Det hendte forleden, at disse to Flag var kommet fra hverandre og paa hver sin Stang. Da maatte Flag-heiseren gjöre sit Arbeide omigjen. Paa samme Stang skulde de være.

Det er vanskeligt at si bestemt, hvormeget Jord B. B. har dyrket op paa Aulestad, men om vi anslaar det til 200 Maal, er det neppe for meget tat i. Straks B. B. havde kjobt Gaarden, gik han igang med Nydyrkning, og dermed er han vedblit i alle disse Aar. Og de Aar, Erling B. havde Aulestad, blev Jorddyrk-ningsarbeidet drevet med den samme Kraft som for og siden. Disse Dyrkningsarbeider har B. B. fulgt med levende Interesse, fra Aar til Aar og fra Dag til Dag. Saa ivrig har han været, at han stundom selv til stor Forbauselse for Forbipasserende — har tat Haand med i Vaager og Jernspet. Dette at kunne lose en Sten, se Jorden ren og Grøden i Vekst, at overvinde Vanskeligheder og se den haandgribelige Frugt af 1 lænders Gjerning, det er en af Digterens største Glæder. Det kan til sine Tider helt opta ham. I Ians Opfatning er, at hvert Menneske burde befatte sig med Jord. Dertil er vi Mennesker bestemt. De Mennesker, som ikke steller med Jord, maa gi Afkald paa megen sand og uforfalsket Glæde og Tilfredsstillelse. Hermed hænger det ogsaa sammen, at en af B. B.s Samfundsidealer er om muligt at skafte alle Jord under Hænder. Statens første Skridt til Bedring af Arbeidernes Kaar burde være at sørge for Jord til hver enkelt. Det er vigtigere og burde gaa foran Forsikringsrefor-merne. Og her bor Staten ikke spare paa Skillingen,

men træde til med Bevilgninger. Skal Arbeiderne selv-betale Jorden helt ud, blir den for dyr for dem og Byrderne for store. Og dertil blir det kun faa, som kan bli delagtig i Jord. Den eneste Maade at faa Jorden opdyrket paa er at gjøre det muligt for alle arbeidsvillige I lænder at komme til. Det er ogsaa den eneste Maade, hvorpaa den allerede opdyrkede Jord kan bli holdt vedlige. Der maa gjøres noget ordentligt, 0111 ikke Bygderne helt skal bli tappet for sin Arbeidskraft, den som alt Jordbrug er afhængig af.

»I Gaardsbruget er det serlig Opdyrkning af Jord, som interesserer mig,« udtaler Bjørnson, »dette at bryde nyt Land. Jeg kan nok si, at dette Arbeide er mig kjærere end mine Boger. Ogsaa naar jeg opholder mig udenfor Norge, er mine Tanker paa Aulestad. Min Far var ogsaa en ivrig Jorddyrker. Folk fra de Kanter kan nok fortælle derom. Det var ogsaa Interessen for Jordbrug, som gjorde, at jeg kjøbte Gaard, og at jeg kom til at kjøbe netop Aulestad, skrev sig fra, at jeg interesserede mig meget for Bruuns og Jansons Folke-hoiskole, i hvis Nærhed jeg ønskede at bo.«

Noget interessantere end at følge Bjørnson bortover Jorderne og se paa Jordarbeide og Avling, skal delledes længe efter.

Ja, her ser De, hvad som er igjen af udyrket dyrkbar Mark paa Aulestad. Det er Strækningen heroppe samt Randen der paa Nordsiden, som er under Opbrytning. Nu skal De se Arbeidet derborte.

- Har Arbeiderne Dagbetaling?

- Akkordbetaling altid. Men jeg pleier at si til Arbeiderne, at hvis Akkorden skulde vise sig daarlig for dem, skal de faa Dagbetaling istedet.

- Der er altsaa snart ikke mere Jord at dyrke paa Aulestad nu?

Nedenfor i det nedre Jorde er der en Strækning i Flugt med det dyrkede Terræn, som nok med Fordel6

kan la sig dyrke. Den Bæk, De ser her i det ovre Jorde, og som gaar i en Forsænkning, tænker jeg at mure incl og lukke, saa hele Jordet kommer i et Drag. Dernede paa det skogklædte Strog nedenfor Gaarden har jeg tænkt mig,

at der skulde bli Plads for et Par gode Arbeider-brug. Jeg har tænkt, at denne [-Jordstrækningkun-de-] {+Jordstrækningkun- de+} overlades gratis til det Brug; men andre mener, at det rigtigste er, at der ydes nogen Betaling. — Jeg har lovet min I lu-stru, at naar jeg nu blir færdig med den Krok, De ser øverst i Jordet, skal jeg la det være slut med Ny-brotet; men hun har ingen Tro paa det. Naar du er færdig med det, siger hun, saa linder du dig nok en ny Krok.

Der er god Jord paa Aulestad?

Ja, her er god Jord. Dernede gaar Danskeren og pleier. Nu skal vi hore, hvad han siger; han er saa ualmindelig Hink til at ploie, den Gutten. — I Ivad siger du 0111 Jorden heroppe?

Gutten: Her er fortræffelig Jord, og dyb. Vi har den ikke bedre i Danmark. Men her er mange Stene.

— Ja, det ser jeg. Det er for-galt. Her, som der blev gjort rent for nogle Aar siden. Stenen skyder op i Tæleløs-ningen. Her maa der tages fat igjen; saaledes kan det ikke ligge.

Saa var vi kommet hen til Jordarbeidet paa Nordsiden af Jordet. Et vældigt Arbeide var her sat igang. En Mængde Sten var ved Gravningen bragt op i

Kjorene paa Beite,

Dagens Lys, og Skinneganger af Tømmerstokker var lagt lor at bringe de tunge Tingester ned til en opmuret Grænsefæstning mod Jordet paa Bo. En flere

I lundredeAar gammel Rois var ogsaa begyndt at gaa samme Vei. Et imponerende Arbeide var det.

— Men du Erling, er det værd at bryde op mere ihost; kan vi faa bragt væk al denne Sten ivinter?

— Ja, det kan vi, og mere til.

- Saa vi kan

det.

For nogle Dage siden saa jeg igjen den samme Strækning. Nu dækkedes den af en bølgende I lavremark. Der, hvor man for et Aar siden havde

brudt Sten og med 1 Ieisekraner revet Trærødder op, gik nu Selvbinderen, forspændt tre Heste.

Bjørnson udtalte engang, at han gjerne vilde efterlade sig Aulestad som noget saa nær fuldkomment som muligt. Aulestad skal bli en Monstergaard. Det er

B. B.s Maal med Arbeidet paa Gaarden.

Bjørnson er glad i Aulestad og reiser nødig derfra. Naar han reiser ud, er en af Grundene den, at han maa ha Arbeidsro. Den er nemlig ikke saa let at skaffe sig hjemme. Der er til alle Tider et forfærdelig Indryk af Gjæster. Som Eksempel kan nævnes, at B. B. for nogle Dage siden saadan ganske i Forbigaaende

bemerkede: Ja, nu har I lestene i 14 Dage været saaledes optat med Skyds af Fremmede fra og til Stationen, at jeg ikke har kunnet kjøre ud en eneste Gang i Løbet af denne Tid.

Styrten paa Aulestad.7 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

Det er sjelden, man kommer der, uden at der er Fremmede, ofte Huset fuldt fra Ind- og Udland. Og saa mange rare Mennesker. Hele Aulestad er til sine Tider som et Noas Ark, som et Babels Taarn. At gi en Skildring af Bjørnsons Gjæster saadan i Løbet af et halvt Aar vilde være en storartet Opgave for en god Pen. Mænd og Kvinder fra de fjerneste Egne, orgi-nale Mennesker, store Navne, Videnskabsmænd, Forfattere og Kunstnere fra alle Europas Lande. Og dertil en Mængde andre, som kommer valfartende til Stedet som Pilgrimnier. Somme snakker og andre siger ingenting. De sidste er de mindst brysomme. Forresten eidet nu Bjørnson, som fører Ordet i Almindelighed.

Vil man hore lidt om Gjesterne i et 1 lus, saa skal man spörge Pigerne. Jeg har aldrig spurgt dem; men jeg har tait

med Folk, som har hort dem fortælle: »Mer kommer saa mange rare Mennesker, at det er rent veondeleg. Nei, vi hadde vei en Dame lier forleden, som var snodig. 1 lun kom fra en Verdensomseiling og stod ifærd med at begynde paa en 113'. Ja, saameget rart, som hun førte med. Hun saa ud som et Busthode og no' videre ordentlig var hun ikke heller. Vi sa til Frøkna, at det ikke var værdt, at Frua gik ind paa hendes Værelse. Ja, nu er hun da reist hun ogsaa«.

Mange har spurgt, hvorledes det er muligt for en Mand at faa Ro til Arbeide i et saa uroligt I lus som paa Aulestad. Og B. B. maa arbeide. Om Huset er aldrig saa fuldt af Gjæster, sorger han dog i Almindelighed for, at han har Formiddagen til egen Raadighed, til Arbeide. Efter Frokosten Kl. 8V2 trækker lian sig tilbage, og man ser ham sjelden for Middagen. Naar Gjæster ankommer eller reiser, indfinder han sig høfligst og pligtskyldigst til Hilsen, forekommende og venlig; men Tiden er ham kostbar, og snart gaar han op paa Kontoret igjen.

B. B. har meget at bestille. Hans Arbeide er kolossalt. Bare hans Korrespondance. Der gaar neppe nogen Dag hen, uden at han modtar Breve paa alle

Europas Hovedsprog, og saagodtsom hvert Brev skal besvares pr. omgaaende. Ingen skal vente længe paa Svar fra B. B. Sidst jeg var paa Aulestad, fik jeg den afgaaende Post med til Faaberg. Det var en tung Pakke, sirlig indpakket med Gummisnor omkring. Det var store Forsendelser til udenlandske Tidsskrifter og Blade, mindre Breve til Privatpersoner i Tyskland og Østerrige, Brevkort indenlands og udenlands. B. B.s Brevkort er kjendte. Paa dem skriver han, som skulde de være forseglet og Indholdet kun forbeholdt Modtageren. De kan indeholde saavel Anerkjendelse som Strips. I lan siger paa Brevkort sin uafkortede Mening og uden Omsvøb. Af disse Brevkort er der gaat Tusener ud fra Aulestad.

B. B. er en betydelig Sprogmand. Han taler Tysk, Fransk, Engelsk og Italiensk. Naar han opholder sig i Udlandet, er han 2 Timer om Dagen optat med Studier, af vedkommende Lands Sprog. Er han i Italien, læser han Italiensk og i Frankrige Fra n s k. I Ians Lærebøger paa dette Omraade vil ganske vist ikke bli det mindst interessante af hans Efterladenskaber. Mellem Linjerne og i Margen er der fuldt af Gloser og Optegnelser. Artiklerne til udenlandske Blade og Tidsskrifter blir i Almindelighed oversat af andre; men B. B. gaar bestandig Oversættelserne igjennem og undergir dem kritisk Bearbeidelse. De sidste Artikler om Slovakerne var skrevet direkte til Tysk af B. B. selv. Der er neppe nogen Dag uden at B. B. korresponderer paa flere Sprog.

Fru Karoline B. fungerer som sin Mands Sekretær. Hun afskriver de allerfleste af Bladartiklerne. Redaktørerne vil vide, at ret ofte kommer der længere Artikler med hendes sirlige og vakre Haandskrift. Efter Diktaten sees B. B. at ha foretat Udstrygninger og Til-foiclser. Alt er gjennemarbeidet i de mindste Enkeltheder. Det horer ikke til Sjeldenhederne, at B. B. kan skrive sine Artikler 0111 ligetil tre Gange.

B. B. omtaler sjelden hvad han arbeider paa; men engang imellem kan Arbeidets sterke Følelser komme til Udtryk. Saaledes var det under Arbeidet med Ragn-

Markarbcide paa Aulestad.10 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

Med Farfar paa Verandaen.

havde oinet; men nu idag havde der aabnet sig en Vei, saa han saa sit Arbeide i en straalende Bane fremover. Det var skeet paa hendes og hans Bryllupsdag.

Bjørnson er slægtstolt og ættekjær. Disse Egenskaber bunder dybt i hans Væsen. Han dvæler ofte ved sine Forfædre og fortæller morsomme Hændelser fra deres Tid, baade paa Fars og Mors Side. Paa Nordraaksiden er der mange Orginaler og Kunstnerbegavelser, og paa Bjørnsonsiden er der kraftige Karer og Karaktermennesker. Det morer Bjørnson meget at fortælle om disse gamle Mænd og Kvinder.

Jeg viste Bjørnson den Slægtstavle, som findes udarbeidet for dette Hefte. Han fandt den meget interessant, ogsaa det, at en Rod var tegnet istedetfor et

Største og mindste B. B.

hild i »Over Evne«, at han dybt rørt kom ind til sin Hustru og udbrod: »Hun maa do; der er ingen Vei omkring.« Han lever og aander sammen med sin Digtnings Personer, glæder sig med dem, lider sammen med dem og er til sine Tider helt optat af den Verden, han er ifærd med at rulle frem. Paa sin sidste Bryllupsdag var han i straalende Humør og holdt til sin Hustru en Tale, som er noget af det vakreste, B. B. har tait. Han hefted sig blandt andet ved, at der paa denne Dag var hændt ham noget saa glædeligt. Det Arbeide, han havde holdt paa med, var kommet ind i et Uføre, hvorfra han ingen Udvei

Mellem Barnebarn.11 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

Træ. Han saa over Navnene. Tiden var kort, kun mens Toget stod paa Stationen.

— Ja, der har vi en Kvinde, som har fort en hel Del daarligt Blod ind i Slægten. Far nævnte det saa

ofte. Vi har været bange for, at det skulde komme over til nogen af Kvinderne; men heldigvis har de kun arvet Kraften fra hende.

— Jeg er igrunden en sjelden lykkelig Mand, ud-

] Høiaanncn.

talte B. B. ifjor paa en Reise i Gudbrandsdalen. Jeg har naaet saa meget af det, jeg i min Ungdom ønskede mig. Jeg husker, jeg som ung Student reiste over

Gudbrandsdalen til og fra Romsdalen. Jeg beundrede de østlandske brede Forhold, de store Gaarde og de spræke Heste. Jeg vidste jo ogsaa, at jeg var i Slægt

Kjøkkenet paa Aulestad.

med dem, som sad paa Storgaardene, og det smigrede mig, at jeg f. Eks. paa Tofte blev modtat som Slægtning. Jeg kan godt huske, at jeg ønskede, at jeg engang maatte komme til at eie en gild Gaard og kjøre med to

Heste. Nu har jeg naaet det ogsaa. Jeg har en gild Gaard, og jeg kan kjøre med Tospand.

Bjørnson har en forunderlig Evne til at gjøre det lunt og h}rggeligt omkring sig. Man skulde tro, at den12

BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

Arbeidsværelset.

sterke Personlighed la Tryk paa Omgivelserne og gjorde det utrygt i vid Omkreds; men saaledes virker han ikke. Det er tvertimod let at aande og let at bevæge sig i hans Nærhed. Han har selv ved en Leilighed udtalt, at han stadig er paa Vagt mod sig selv, saa han ikke ved sin Personlighed lægger Tryk paa dem, han omgaaes. Man nævnte ved samme Anledning en anden betydelig Mand, som ikke la Baand paa sig selv, og som derfor hvilede knugende paa Omgivelserne. Jeg har den samme Evne, udtalte han; men jeg bruger den ikke.

B. B. er barnekjær. Hans Barnebarn er en stor Flok, naar de samles hos Bedsteforældrene, og de ligner andre Barn deri, at de bringer Uro med sig. Men det taaler B. B., og de trækker dog store Veksler paa hans Taalmodighed og Medgjørlighed. Det er rart, sa han engang, at nu kan jeg godt taale Barn omkring mig uden at det gjør mig nervos og irritabel. Som ung var det ofte, jeg ikke taalte mine egne Barn i Nærheden af mig.

Nævnes bor og Bjørnsons Omsorg for Dyr. Ogsaa offentlig er hans Dyrevenlighed ofte kommet til Udtryk. Hans mange Bladartikler om Kobremsen og den ivrige Agitation, han drev for at faa Folk til at ta sig af dette

Forhold, faa denne Dyreplage udryddet, er meget karakteristisk for B. B. Forleden Høst skrev han en indigneret Artikel om det uforsvarlige i, at Bygdefolk lod sine Kreaturer havne paa Veikanterne. Følgen af denne Havning var, at Bølingerne paa sin Hjemreise fra Sætrene ingen Mad fandt. Kreaturerne var vant til at finde frodigt Græs langs Veiene, og saa gik de og tog en Jafs her og en Jafs der; men nu var der intet at finde for de stakkars Dyr. Hjcmmefæet havde gjort rent Bord, inden Sæterbolingerne kom.

En morsom Hændelse maa jeg fortælle. B. B. blev en Dag opmcrksom paa, at der gik en Buk og skreg i en

Grisekve udenfor Fjøset.

— Hvorfor skal Bukken staa der?

— Den er mandvond og ugangsfuld.

— Stel bare godt med Bukken dere, saa er den ingen af Delene. Her staar jo Bukken og har ikke Mad engang.

B. B. fandt noget Græs og gik ind til Bukken, som naadigst lod sig fodre. Venlig var den ogsaa over al Maade.

— Her kan dere se, hvor snild Bukken er, bare man steller med den. Se her, hvor den spiser af Haanden uden mindste Tegn paa Arrigskab.

Middagshvil.

Saa vendte B. B. sig om for at gaa ud af Kveen igjen. Men da for den gamle Adam i Bukken. Spænd-tag tog den og gav sin Velgjører og gode Ven et saa ordentligt Stød, at han nær var faldt paa Hovedet mod Grinden.

Dette var dog ikke første Gang, at B. B. har mod-tat Stød af dem, som han skulde kunne vente bedre Behandling af. B. B. har været udsat for mange troløse og utaknemmelige Bukke.

B. B. er en stor Ordensmand i alle Henseender. I Pengesager f. Eks. Gjeld taaler han ikke. I lan har bestandig havt Skræk for det, ligefra Studenterdagene. Det er noksaa karakteristisk, at den förste Udgave af »Synnøve Solbakken« væsentlig blev benyttet til at dække en Gjeldspost. Först og fremst skulde Gjelden betales. Folk, som er uefterrettelige i Pengesager, staar ikke høit hos B. B. Præcis skal alting være. Paa Klokkeslaget skal man indfinde sig til Maaltiderne. Han ynder ikke at vente. Ve den, som kommer forsent.

Under et Ophold i Udlandet blev det ordnet saaledes, at Erling Bjørnson og jeg skulde faa spise i B. B.s Hus, naarsomhelst vi maatte ønske det. Der blev kun sat den Betingelse, at vi havde at indfinde os

præcis. Vi fik den Besked, at dersom vi ikke var tilstede paa Klokkeslettet til Maaltiderne, kom vi ikke, og ingen ventede os. Der stod dækket til os; kom vi, saa kom vi. En Dag til Middag var Klokken blit et Kvarter over fastsat Tid, og vi fandt, at nu var der Resiko forbundet med at vise sig; men vi skred ind alligevel. Det skulde vi dog ikke ha gjort; thi Familjen sad allerede ved Bordet. Kort Proces blev det. Vi blev simpelthen vist Døren uden Naade og Barmhjertighed. Ude i Entreen kom imidlertid Fru Bjørnson efter os og bad os gaa ind igjen. »Kom bare ind igjen og lad som ingenting.« Vi saa gjorde, og en Bemerkning fra Fru B. blødgjorde snart den strenge Herre, og Freden var gjenoprettet. Men ikke skal jeg indfinde mig forsent mere til B. B.s Taffel. For en l id siden var nogle af os herfra Lillehammer budne til Aulestad til Middag. Vi tog ud — som vi mente i god Tid; men da vi havde faat Tag i en umulig Hest, begyndte det at se stygt ud. Da vi var komne til Faaberg, regnet vi ud, at vi vilde komme frem et Kvarter forsent. Derfor fik vi paa Skydsstationen en ny spræk Hest, og paa den Maade klarte vi det.

B. B. er meget omhyggelig i sin Klædedragt. Jeg har aldrig set nogen, som er saa sirlig i sin Paaklæd-

Panorama

ning, eller som har saa vakre Klæder som han. Og han stødes ved Skjødesloshed eller Mangel paa Properhed hos andre. Jeg har seet Eksempler paa, at en flækket Frak har pint ham og lagt en uoverkommelig Hindring mellem ham og Vedkommende. Han lægger noget sjæleligt ind i Maaden at klæ sig paa. Mangel paa Sans for Renlighed og Skjønhed i ens Ydre tyder paa sjælelige Brist. Der er noget, som da er gaat i Stykker hos ham eller hende.

B. B. er en sterk Mand legemlig og aandelig. Naar undtages, at han er graa i Haar, og at Løvemanken ikke er saa tyk og tæt som tidligere, er der faa Ting, som tyder paa, at B. B. er en 75 Aar gammel Mand. Det pleier ofte at bli saa meget godslig Prat med gamle Folk; men B. B. er skarp som nogensinde i sin Tanke og alt sit Ræsonnement. Her nævner vi en enkelt Ting, som er saa karakteristisk for hans usvækkede Aand. Det hænder aldrig, at han fortæller en Tildragelse to Gange til den samme. Det er dog noget, som selv yngre Folk ofte kan gribe sig i: dette har jeg fortalt dig før. Det hænder aldrig med B. B.

Hans Hukommelse og aandelige Elasticitet er, saavidt jeg kan forstaa, ikke berørt af Alderdommen. Han er meget ængstelig for at blive gammel. Dette at sløves og overleve sig selv, det er afskrækkende for ham. Og er der noget, som han synes tyder paa, at han blir gammel, saa nævner han det som et slemt Tegn.

Der er noget saa sundt og friskt og natursterkt over hele B. B. Bare den Omstændighed, at han har saa aabent Øie for sine egne Feil eller Mangler. Der er intet iveien for, at han kan ha sig selv tilbedste. Vi saakaldte store Mænd, sa han engang, kan i mange Ting være forskrækkelig smaa.

Bjørnsons Mage til at fortælle morsomt findes ikke. Det er da ogsaa kjendt fra hans offentlige Liv. Men naar han fortæller en Historie for en engere Kreds, er det vanskelig at la være at le videre Aftenen udover.

B. B. har, hvor meget han end har staat oppe i Kamp, ingen haard Hud kunnet erhverve sig. For hadefulde og onde Angreb er han meget ømtaalig, og han tar sig meget nær af dem. Det siges ogsaa, at hans Hustru for en stor Del har forskaanet ham for at

se de værste Overfald ved at faa vedkommende Aviser lagt tilside. Engang jeg kom til Aulestad havde jeg paa Stationen kjøbt med mig »Vikingen« og »Verdens Gang«. I »Vikingen« stod en Illustration af Bladets Forslag om at omstøbe Digterstatuerne foran Nationalteatret til Løver. Begge Digtere stod der i Løvens Skikkelse. Det morede B. B. meget. I »Verdens Gang« fandtes en Artikel af Gunnar I Ieiberg om Bjornson og Garborg. Morsom var Artiklen, men temmelig ondskabsfuld. B. B. var Kongen og Arne Garborg Tronprætendenten. B. B. skrev de bedste Boger og Garborg de næstbedste osv. Jeg gjorde B. opmerksom paa Artiklen, og Redaktionssekretær Keilhau, som var tilstede, saa Artiklen igjennem, og da han paa B. B.s Spørsmaal, om den var god, svarede, at den ikke var hverken morsom eller træffende, erklærede Bjornson: Da tror jeg ikke, jeg læser den. — Jeg antog, at B. B. ikke vilde se de mulige Ondskabsfuldheder, som maatte findes i Heibergs Artikel.

Som B. B. er sensibel overfor Angreb, er han ogsaa følsom overfor Paaskjønnelse. En Venlighed eller

Opmerksomhed - om det saa er fra den paa Stigen lavest anbragte — kan gjøre ham varm om Hjertet. Jeg kan huske fra hans 6o-Aars Fødselsdag, som han tilbragte paa Aulestad. Om Aftenen blev Telegrammerne oplæst, og der var mange af dem, baade fra Ind- og Udland. Men der var et af Telegrammerne, han serlig glædede sig over. Det var fra Trøndelagen og undertegnet af Arbeidere, Ser-geanter, Lærere og Gaard-brugere, en Mængde Navne og helt ukjendte. Frits Hansen læste Telegrammet og begyndte paa Underskrifterne, men da der var en saadan Mængde af dem, vilde han afslutte med: Og saa videre. »Aa, læs disse Navne, det er saa hyggelig at hore!« bad Bjørnson. — Til det samme Jubilæum havde Garborg skrevet i »Samtiden« om Digteren. B. B. blev under Læsningen af denne Garborgs Artikel saa rørt, at han fældte Taarer. Han tog sig imidlertid i det og udbrod: »Den Garborg, den Garborg! Dette har han skrevet for at faa mig til at graate, og nu opnaaede han Hensigten!«

Alle, som har nydt den Lykke personlig at træffe sammen med Bjørnson og

dertil nydt hans Velvilje, vil deraf ha modtat varige Indtryk for hele sit Liv. Man vil da ha mødt hans overstrømmende Hjertelag som det alt beherskende. Det, som for andre kan fremstille sig som Smaating og Uvæsentligheder, blir stort for ham, naar han ved, det spiller Rolle i det Menneskes Liv, han har for sig. Han kan si Ting, som varmer ens Hjerte for lange Tider.

B. B. er sterk i sine Sympatier og han omfatter sine Venner med en Trofasthed, som undertiden kan faa ganske rørende Udslag. Thorstein Lunde beskyldte ham ofte for at være alle Daarers Formynder og for naarsomhelst at gaa i Vandet, naar hans Venner havde Brug for at faa en Sten hentet op.

Hvor stor Bjørnson end er paa saa mange Omraader, og hvor mange glimrende Egenskaber dette saa

rigt udstyrede Menneske er i Besiddelse af: hans Hjertelag er det største. Ingen kan som han delta i et Menneskes Sorg og Nød, og ingen er mere villig til at hjælpe. Hvad han har ydet bare i Penge til Hjælp for Folk, som er kommet galt afsted, og det i Tider, da han selv sad trangt i det, det er det bare hans Nærmeste som ved, og kanske

ikke de engang.

Fru Bjørnson har nok ofte i de daarlige Tider maattet spinke og spare, fordi Mandens store

Hjerte ikke stod i rimeligt Forhold til Pengepungens Indhold.

Naar Bjørnsons I Iistorie engang skal skrives, vil hans Hustru i den maatte faa en bred Plads. Det er faa Hustruer, som har været det for sin Mand som hun for sin. Hun har i bedste Forstand været ham en god Hustru. Hun forstaar ogsaa paa en forunderlig Maade at »ta ham«. Det har ikke været nogen let Opgave at være Bjørnstjerne Bjørnsons Hustru, og naar hanHøstkvæld — Aulestad.16

BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

Ved Kaffen.

løftes høit paa Skjolde, da skal det siges om hende, at hun sammen med ham har baaret Dagens Byrde og Hede.

Det norske Folk staar i stor Taknemmelighedsgjæld til hende for den gode Indflydelse hun har øvet hos sin Mand og for hvad hun har været for ham i et langt Livs mange vanskelige Forhold. B. B. har engang skrevet følgende Digt til sin Hustru:

Til min Hustru!

(Med et Sæt romerske Perler).

Tag disse Perler! Og Tak for dem, du trilled ind i mit Ungdomshjem. De tusen Timers stille I.ykke, du aanded deri, blev Perlesmykke saa stort og lyst paa mit glade Bryst, og om min Pande som Tanker de stande

og tindrer mod Verden: det gav hans Viv, som slynged sin Kjærlighed om hans Liv.

B. B.s Hjem er udstyret med en Mængde Kunst baade i Skulptur og Malerier, det meste Foræringer.

De allerfleste norske Kunstnere er her repræsenteret. Billeder fra den Mappe, som norske Kunstnere forærede ham paa 70-Aars Jubilæet, findes fordelt over Værelserne, og mange ligger i Mappen af Mangel paa anden Plads. Af fremragende Kunstnere udenfor Norge eider Billeder af C. M. Ross (Portrætter af Bjørnson, Fru Bjørnson og Fru Langen), af den finske Maler Edelfeldt m. fl. Dansken Krøyer har malet en morsom Skitse af hele den Bjørnsonske Familje tilegnet Fru Caroline Bjørnson og signeret Aulestad Juli T901. I Dagligstuen er der et Maleri af B. B. fra Ungdomstiden, Orginalen til de mange Reproduktioner.

1 Spisestuen finder vi store Sølvgjenstande, som til forskjellige Tider er indløbet som Gave til Digteren. Der er bl. a. to store Sølvbakker, den ene fra danske Lærere og den anden fra Venner i Bergen. Lærernes bærer saadan Inskription: »Bjørnstjerne Bjørnson. Vi bringer med vor Hilsen denne Disk. 8. December 1902«. Paa den anden læses: »Fra taknemmelige Beundrere og Venner i Bergen. Sytti Aars Fødselsdag 1902«. Det drevne Sølvarbeide indeholder Verselinjer fra Digterens Verker og Billeder, som knytter sig til B. B.s Liv eller (^fning. I et af Spisestuens Hjørner staar et stort Sølvkrus, som hører til de ældsteInteriør.

Presenter. Det er fra Bergen, fra »Foreningen af 22. December« og er dateret Bergen 11. April 1859. Et andet stort Sølvkrus skriver sig fra 1902. Det er foræret til B. B. fra Osterdoler og blev overrakt paa 70-Aarsdagen af Helge Væringsaasen. Det bærer saadan Inskription: »Til Bjørnstjerne Bjørnson 8. XII 1902«.

Paa den ene Side lindes følgende:

„Ikke sandt, dette Norge

det er saa kjært som det er godt.

Og saa er det det vakreste Hjem et Folk har faat,

dette Norge, vi forstaar det godt,

at en kan lide lidt for det."

Paa den anden Side:

„Heill så er kvad!

Heill så er kann!

Njoti så er nam!

Heill j)eirs hlyddo!"

I Krusets Laag er anbragt en Medalje med B. B.s Portræt. Denne Medalje var reproduceret i Guld til Fru Bjørnson og i Sølv til hver af Parrets Barn.

Inde i Laaget staar paa Medaljens Revers:

»Kvikne, Østerdalen 1832 8. December 1902. Aulestad, Gudbrandsdalen«.

Et stort Sølvstøp bærer denne Inskription: »Fra Kristiania Venstres 17. Maikomite 1896«.

Paa et Drikkehorn af Sølv læses: »Til Bjørnstjerne Bjørnson. Den 16. August 1882. Från Vennerna i Helsingborg«.

En vældig syvarmet romersk Lysestage i Sølv er Foræring fra norske Kvinder i 1902.

Fra svenske Kvinder er der en Present, som B. B. sætter megen Pris paa, og som ogsaa rent fra Arbeidets Side er yderst værdifuld og interessant. Det er et Teppe, som er anbragt over Flyglet. Det er af hvidt Lin, broderet i Silke. Samtlige Givere har broderet og kniplet hver sin Del af Teppet og indsyet sine Navne. Teppet er antagelig 3 Meter langt og 2 Meter bredt.

En Adresse, som paa »Synnøve«s 50-Aarsdag indløb fra danske Kvinder, bærer saadan Ordlyd: »Vi takker Digteren Bjørnstjerne Bjørnson — særlig for den dybe og skjønne Forstaaelse af Kvinden, som gaar gjennem al Deres Digtning, hvorved de har været med til at høine Kvinden baade i Samtidens Opfattelse og i vor egen Bevidsthed. Og vi takker Taleren Bjørn-BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

stjerne Bjørnson — De, som »kjæmper helt foruden Had« — De, som »bare mente Sag«, som »bar ei Hevn«, som bar »ei Had mod nogen Mand paa Jorden«.

Under et Bord i Dagligstuen staar en Kiste, som indeholder den danske Adresse af 1902, undertegnet af 40 000 Mænd og Kvinder. Det er et vældigt Opus.

I Pianoværelset er en Portrætmedaljon af B. B. i Kobber: »Bjørnstjerne Bjørnson. I Taknemmelighed. Fra Norsk Forfatterforening. 8. December 1902«.

Inde i B. B.s Dagligstue hænger i en gammel Træramme et lidet Billede af Wergeland paa Dødsleiet.

gende: »Mathilde Catinka Bjørnson, f. 8. Mai 1854, død 25. Juni 1865.

Hun holdt den lange Uge i Sygdoms Trængsel ud.

Gik saa en Søndagsmorgen sin Kirkegang til Gud".

Verset findes paa Gravstenen og er skrevet af B. B.

B. B.s Kontor ligger i 2. Etage med Vinduer mod Syd og Vest, med uhindret Udsigt til begge Kanter. Et mørkmalet Skrivebord, Lænestole og et Par Chaise-longuer med et Bord udgjør Bekvemmelighederne. Et Bogskab og Bogreoler, og ikke at forglemme Brevskabet,

Det er Orginalen for de talrige Billeder, som man saa ofte har stødt paa: Wergeland med det blege Ansigt og Gyldenlakken ved Siden. Tar man Billedet og ser paa Bagsiden, læser man: »Wergeland paa Dødsleiet. Malet af B.ratz (Wergelands Ven). Skjænket af Marinelæge Thaulow til B. B.« I samme Forbindelse kan nævnes, at B. B. eier et Tinkrus, som har tilhørt Wergeland.

Inde i den lille Peisestue ved Siden af Pianoværelset hænger et Fotografi af Søsterens Grav, en Gravplade overskygget af en Sørgepil. Her læses føl-

er af Nodvendighedsgjenstandene. Og saa kommer Kunsten i Billeder og Buster. Paa Skrivebordet er der en antik Buste, som skal være røvet fra Vatikanet engang og fundet af Billedhugger Borch hos en Antikvitetshandler i Rom. Det er vei den værdifuldeste Kunstgjenstand, som B. B. eier. Den er takseret til 30000 Kroner. Paa Bordet er videre smaa Portrætbuster af Voltaire og Rousseau. Midt bag Skrivebordet er en Buste af Grundtvig og videre en af Goethe. »Grundtvig og Goethe er mine to Poler«, siger B. B. Over Bogskabet er en Buste af Alexander Kielland, Orginalen til den, som i Sommer reistes i Molde. Skabet, hvor Brevene henlægges, indeholder19 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

en Mængde Skuffer, og her ordnes Brevene i alfabetisk Orden.

— Nævn et Navn, skal jeg nok finde Brev fra vedkommende, sa Erling en Dag, vi drev omkring.

— Lad mig faa se et fra Grieg.

Her har vi det sidste, som han skrev til Far.

Det var snart fundet.

Paa en a f Kontorets Bogreoler fandtes en fint forarbeidet Stok med en Bile til Haandtag. Den er fra Ruthenerne med en Mængde Delegeredes Navnetræk. Ved Siden af den laa en sort Ibenholtstok med

Haandtag af Guld. Paa den stod: »Erindring fra Nordmændenes Forening af 1853« Stedsnavn

Boston.

Ovenpaa Brevskabet laa en liden finslebet Øks. Det er Bjørnsons Haandoks, naar han tar sig Turer indover Skogen for at rydde Veiene. Han bærer den jevnlig med sig for at hugge nærgaaende Kvister væk.

I Gangen foran Kontoret er Portrætbuster af Edv. Grieg, Jonas Lie, Holberg og K. Knudsen.

I Værelserne findes flere Portrætbuster af B. B., dels i Gibs og dels i Marmor.

„Grisehuset".

B. B. er en stor Ven af Uhre. Han har et, som er baade en Kostbarhed og en Raritet. Det skal kun trækkes en Gang om Aaret og gaar udmerket. Det er en Foræring fra Konsul Mohr i Bergen. B. B. har ikke mindre end 13 Klokker, som han trækker hver Dag. Dertil kommer Solskiven ude paa Gaardspladsen, som greier sig selv, og Taarnuhret i Laavebygningen. I Iver Søndag Morgen præcis Kl. 10 faar B. B. opgit Telegraftid, og derefter regulerer han saa alle Uhrene. Enkelte holder sig uden Regulering, og dem gaar han forbi med et venskabeligt Nik. Paa sig bærer B. B. to Uhre. Det ene er Farens gamle Gulduhr, som er

forsynet med Kronometerindretning, og det andet er et Gulduhr, som B. B. for en Tid siden fik sendt fra en ukjendt Tysker med Bøn om, at han stadig maatte bære det hos sig.

Vi spurgte engang en af Bjørnsons Naboer, Stortingsmand Fedje, hvorledes Bjørnson var som Gausdøl. Han svarede:

»Især i de første Aar, Bjørnson var her, omgikkes han Bønderne noksaa meget. De mødte frem paa hans Fødselsdage og ved andre Leiligheder, og han besøgte dem igjen, var med i Bryllupper, Jule- ogBjørnsons Slægtstavle. Kjæmpestammen Bjørnstjerne Bjørnson har dybe Rødder blandt gamle Slægter i Norges Dale.

23 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

andre Selskaber her og der. Senere, efterat han begyndte at opholde sig længere Tider i Udlandet og efterat Gaardene har faaet yngre Brugere, har det aftaget med de gjensidige Besøg. Men engang imellem er Bønderne og Bondekonerne Gjester paa Aulestad, saaledes da

Slægtsgaarden Ske i Land.

han havde faat istand den prægtige elektriske Belysning. Paa »Synnøve«s 50-Aarsdag var ogsaa flere af Naboerne tilstede. — Gausdølen er af Naturen et roligt Folkefærd. Men ved et Besøg paa Aulestad tiner han op.

Paa Jordbrugets Omraade har Bjørnson og hans Son nedlagt me-

Nobeladressen.

get Arbeide. Store Vidder af Nyland er opbrudt, gammel Ager er renset for Sten, Myren er grøftet, og Arbeidet fortsættes. Fjøs, Stald og Laave er ombygget, og 113' Vaaning er opsat. Der er Jordbrugsredskaber af

nyeste Slags, som kompletteres hvert Aar. Den store Besætning er en Samling prægtige Dyr af Telemarks-racen. Kunstige Haveanlæg har B. B. liden Interesse for. Nei, da liker han bedre vilde Bjørkeskogen.22

Bjørken er vistnok hans Ynd-lingstræ. Derfor har han ogsaa plantet en Allé af denne Træsort fra Hovedveien op til Gaarden.

Om Jordbruget lønner sig for B. B., derom kan jeg intet udtale ; men at Gaarden er i fortrinlig Stand, det faar man et Indtryk af bare man gaar forbi, og vist er det, at

man Aar om andet har store Avlinger paa Aulestad.

For nogle Aar siden anlagde Sæ-tereierne i Gausdals Vestfjeld en Sætervei paa et Par Mil. Foruden den Del, som faldt paa Aulestad efter Forholdstallet, ydede Bjørnson 2000 Kr. som personlig Gave til denne Vei.

Bjørnson vil gjerne se glade

Mennesker omkring sig, og de gladeste Mennesker er Barn. Derfor vil han gjerne se hele Foldbu Skole — alle med Flag. — Da taler han for Barnene og Fruen trakterer dem med Brus og Kager.

Bjørnson er som Skatteyder god at ha i Bygden. Om han netop ikke er nogen Elsker af store Kommuneskatter, saa klager han heller ikke; men naar Opkrævnings-

mændene viser ham en Skatteseddel paa bort-imod et Par Tusen Kroner, saa kan jo ikke det virke poetisk.«

Der er til enhver Tid noget, som i særlig Grad optar B. B. Man merker det, straks man træfter ham. Det behøver ikke altid at være store Problemer. Ved Siden af Ting som Maalsag, Re-ligionsspørsmaal, Troen paa Udødeligheden, kan det være Forhold vedrørende Gaar-

Gaver til Bjørnstjerne Bjørnson.23

Kreaturerne slippes om Vaa-ren. At se Dyrenes Glæde og kaade Sprei, naar de atter kjender sin Frihed, det kan fryde Digteren.

Der har gaat Rygter om, at B. B. vilde udgi »Aulestadviser«, og han har vist ikke opgit dem. De vil i Tilfælde komme til at omhandle Livet paa Gaarden, Dyr og Mennesker i Arbeide og Virksomhed, saaledes som det arter sig paa en Gaard.

Men Kreaturerne er han glad i. Efter Udenlandsopholdene sætter han megen Pris paa at komme hjem til

Kortspil synes han heller ikke om. Naar man i Selskaber gir sig af med at spille Kort og drikke Toddy, da har man erklæret sig Fallit. Det er Falliten det, siger

B. B.

dens Drift, Gjodslingsmaa-den, Udryddelse af Ko-bremse og Mvg. Eller det kan være en eller anden Bog, som er udkommet eller Anskuelser, som er fremsat. Men bestandig eider — som antydet — en serlig Sag, som overskygger de andre. Om dette ene kredser hans Tanker, og derom taler han.

B. B. er i Omgang med andre altid den ydende. Han fører selv Ordet; men han er samtidig lydhor for hver Bemerkning, som maatte falde fra den, han taler til. Han vil gjerne hore andres Mening, og det er ikke saa

sjelden, at han spor om ens Opfatning af oflentlige Forhold og Personligheder.

Romersk Lysestage. Gave fra norske Kvinder.

Spirituøse Drikke liker Bjørnson ikke. Et Glas Rødvin drikker han til sin Middag og ved festlige Leilig-heder et enkelt Glas Champagne. Sidst jeg var paa Aulestad la jeg Merke til, at Øllet, som serveredes ved Bordet, var af det alkoholfrie. Tobak er han heller ingen Elsker af. To-baksrogning er ikke tilladt i B. B.s Hus uden i den lille Peisestue, som er godt afsondret fra de andre Værelser baade ved sin Beliggenhed og ved tykke Portierer. Hid kan man, om man ikke kan undvære en Cigar efter Maden, trække sig tilbage. B. B. kalder Værelset for Grisehuset.

Bjornson elingen Beundrer af Fjeldet. Han synes Fjeldet er haardt og trist og foretrækker de frodige Lier, hvor det vokser og spretter i al sin Yppighed.

Aulestad har en vakker Sæter med storartet Beliggenhed ved Dokvandet; men Bjornson har kun været der en Gang, og han har aldrig villet gjenta Besøget. Han synes ikke om Sæterlugten heller, Ost, Ko og Gris, og hvad det er for noget altsammen.

Norske Kunstneres Adresse.26 BJØRNSTJERNE BJØRNSON OG AULES TAD.

Paa »Synnove«s 50-Aarsdag spurgte jeg B. B., 0111 det ikke var underlig at se tilbage paa disse 50 Aar, som nu var henrundne.

— Aa jo, svarede han; men det er saa sjelden, jeg ser mig tilbage. Jeg ser somoftest fremover til det, som skal komme.

Denne lille Bemerkning kaster Lys over meget i B. B.s Udvikling. Han kan ikke bli staaende ved det gamle, ved det, som har været. Han har udtalt, at den Position og Popularitet, han maatte eie, sætter han ind for at naa frem til det, han til enhver Tid maa erkjende som Sandhed. Naar han bebreides, at han har andre Meninger nu end han havde tidligere, svarer B. B.: Ja, det er saa. Jeg kan virkelig ikke for, at jeg er klogere nu end for 10 Aar siden.

Efter et Besøg paa Aulestad, siger man Farvel til B. B., og er det kjærkomne Gjester, han har havt, svinger han Hatten til Afsked fra den brede Veranda, kanske med et: Kom snart igjen. Og da er der ingen, som ikke sender det Ønske tilbage til den hvidhaarede Mand: Hav endnu mange lykkelige Aar foran dig her paa Aulestad i Sundhed og Arbeide.

Er der nogen Mand, hvis Udvikling er lige, og som kan følges i greie Linjer, saa er det B. B. Det er ogsaa i Følelsen heraf, at han siger:

Jeg kjæmper helt foruden Had, det, som jeg elsker, gjor mig glad, skjønt varm og vred tillige. Det var mit Blod, min Sjæl, der gaar i hver en Linje, som jeg slaar, og derfor gaar den lige.

1 Tanker.

Farvel!